

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Št. 1.

V Ljubljani, dne 5. januarja 1917.

Leto X. 21

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . K 2.—
četrletna . . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Posebnost demokratičnih Aten.

Rikarda Huch je nedavno predavala v Curihu o »pojmu junaštva«. Nekaj misli zanima tudi nas. Evo jih:¹

Junak mora umreti na višku svojega sijaja; vojaški junak mora umreti na bojišču; le tako ohrani svoj sijaj. Političen junak je pa dandanes zelo na slabem. Celó Bismark je presitnaril svoja zadnja leta v pokoju: zamorec je storil svojo dolžnost. Veliki grški državnik so bil na boljšem; politični junak, kadar je dovršil svoje delo, se je moral umakniti pogledom množice v prognanstvo.

Zadnji nazor pač ni bil v predavanju popolnoma točno označen. Ostracizem ali petalizem je bil navaden le v ljudskih, demokratičnih republikah: v Atenah, v Orgosu, v Miletu, v Sirakuzah, v plemiških, aristokratskih republikah ni bil navaden. Manj je šlo pri njem za junakovo slavo, kakor za blagobit demosa: ljudstva. Ljudstvo, ki je tvorilo ljudovlado, ni imelo nobenega, vzroka da bi bilo pospeševalo češčenje »junakov« in »voditeljev«, da bi se bil kak sodržavljan dvignil nad prenosljivo srednjo mero. Vedno so se bali in ne brez razloga, da bi sicer ne trpelo le demokratično načelo enakosti, marveč da bi bila celo v nevarnosti republičanska svoboda, ki so jo nad vse cenili in ljubili, ker se ljubljenec ljudstva lahko čez noč prelevi v plemiča, oligarha ali celo v tirana: samodržca. Na takih tleh je vzkli ostracizem, ki ni imel namena častiti velikih mož, marveč jih poniževati, da nekatera drevesa niso previsoko zrastle. Da je bilo temu tako, dokazujejo pisatelji starega veka. Aristotel je pisal v svojem delu o državi (III. 9.): Če se nahaja v kaki državi posameznik, ki ostale v vrlosti tako prekaša, da njih skupna popolnost in politična moč ne vzdrži primere ž njim, naj se ne smatra dotičnik več za člana države in za meščana med meščani. Tak človek bi se moral marveč smatrati za nekekega malika (Grki so bili malikovalci, ki so častili celo vrsto malikov) med ostalimi, ki ne more biti ž njimi v ni-

kaki družabni zvezi. V tem tiči vzrok, zakaj so uvedla mesta z demokratično ustavo ostracizem. Ker se v demokraciji bolj kot v drugih ustavnih oblikah gleda na enakost državljanov, je v takih družbah nastala postava, da se taki meščani, ki so se po svojem bogastvu, po številu svojih pristašev ali po svojem vplivu preveč dvignili nad druge, za gotovo dobo odstranili iz njih ljudovlade in jih takorekoč pošljejo v pregnanstvo! Veliki dušeslovec Plutarh je pa pisal (Življenje Temistokla, 22.): »Končno so Atenčani, da zabranijo Temistokljev ugled in njegovo preveliko oblast, nastopili tudi proti njemu z ostracizmom, kakor proti vsem možem, o katerih se jim je zdelo, da je postala njih moč prevelika in da ni več v primeri z demokratično enakostjo.« »Sodišče s črepinjami je imelo atensko ljudstvo od časa do časa, da je za dobo desetih let odstranilo moža, katerega so sumničili, mu zavidali njegov ugled ali njegovo bogastvo (Življenje Nikija, 11). Z ostracizmom so ponižali vsakega, o katerem se jim je zdelo, da se dviga s slavo, plemenitim pokoljenjem ali z zgovornostjo nad veliko množico. (Življenje Aristida, 1.) Postopali so ob takih prilikah, kakor nam poroča Plutarh, sledeče: Vsaki državljan je vzel črepinjo, na njo je napisal ime tistega, o katerem je želel, da bi bil pregan; črepinjo je nesel na določeno mesto na trgu. Arhonti (vladni svetniki) bi jim rekli danes) so nato prešteli črepinje, če ni bilo za ostracizem, izgon, 6000 glasov, ostracizma niso mogli izvesti; nato so črepine položili po imenih na kupe in so naznanili javno ime tistega, na katerega je odpadlo največ glasov; dotičnik je bil nato za dobo desetih let izgnan iz dežele. (Življenje Aristida, 7.) Isti pisatelj piše o tej res radikalni napravi v varstvo demokracije: »Ostracizem prav za prav ni bil nobena kazen; ž njim se je marveč zadovoljila in olajševala zavist, ki se je veselila, ker so se poniževali možje, kateri so se odlikovali in se je tako izvedlo zmerjanje.« (Življenje Temistokla, 22.) O ostracizmu so rekli, olepšavajoč ga, da omeji in ponižava napuh in preveliko moč; dejansko je pa v mili obliki ugodil zavisti, ki je svojo nevoljo pokazala nad žaljenim predmetom brez trdote in

groznih sredstev, le z desetletnim izgonom.« (Življenje Aristida, 7.)

Kratko rečeno: demokracija starega veka je ostracizem vporabljala, da je v kali zadušila aristokratske hlepne. Če se je reklo Homerjevemu junakom, »bodite vedno prvi in nadkriljajte druge,« je bil pa ostracizem narobe sredstvo, da je pohlep častilakomnosti ali vsaj njene posledice onemogočil. Ostracizem je bil, kakor je Montesquien (v Esprit des Lois, 29, 7) pravilno spoznal, otrok strahu, a bil je potreben strah.

Z izgonom po sodišču s črepinjami so pravzaprav le pripoznali vrline posameznika. A to se mora pripoznati, da so bile stare Atene res demokratično vladane, dokler je veljal ostracizem. Visoko so se dvignile Atene v demokratični obliki, kmalu so pa propadle, ko je pričela vladati atensko republiko volja posameznikov. Atenska demokratična ljudovlada je padla, ko so v Atenah ostracizem odpravili. Plutarh je pisal o tem takole (Življenje Nikija, 11): V Atenah sta si med peloponeško vojsko ojstro naprotovali vojna in mirovna stranka. Vojno stranko je vodil Alkibiad, mirovno Nikias. Obe stranki sta napeli vse sili, da bi strmoglavili voditelja nasprotne stranke. Neki Hyperbolos, ki se je odlikoval le s posebno drzno nesramnostjo, je pa, da bi prišel sam na vrh, narod hujskal tako proti Nikiju kakor tudi proti Alkibijadu, ki sta pa bila pozorna in sta se na to skri-palja dogovorila, izvedla agitacijo med svojimi somišljeniki in posledica je bila, da je bil Hyperbolus obsojen na izgon. To je povzročilo splošno veselost in škodoželjnost; a na to so se sramovali in — po tej osmešitvi se niso več posluževali v Atenah ostracizma — a ljudstvo tudi ni potem več imelo tiste veljave kot prej: demokratične atenske ljudovlade je bilo konec, mesto ljudstva so vladali tisti grški demagogi, ki so najplemenitejšega misleca starega veka obsodili, da je moral piti strup in se usmrtiti.

Treznost.

Deset let abstinenčnega delovanja. Precej truda in znoja je obseženega v prvih desetih letnikih lista »Zlate dobe«. Ali

¹ Posneto po razpravi v »Züricher Zeitung«.

Glasnik

Avstrijske kršćanske tobačne delavske zveze.

NOVE DRAGINJSKE DOKLADE.

Z ministrsko odredbo s 4. decembra 1916 so iznova preosnovane draginjske doklade državnih uslužbencev. Doklade so se tobačnemu delavstvu določile takole:

Izplačevale se bodo doklade takole:

	novi dokladi	stari
I. vrsta	K 5.—	K 2'70
II. "	" 6'30	" 3'80
III. "	" 7'60	" 4'60
VI. "	" 9.—	

V rodbinske vrste se delavci razdele takole:

I. razred: Neoženjene, oženjene ali vdovele delavke kakor tudi neoženjeni ali vdoveli delavci, ki po postavi niso dolžni, da skrbijo za kakega otroka.

II. vrsta: Oženjeni moški delavci brez otrok in neoženjeni ali vdoveli moški in ženski delavci, ki morajo po postavi skrbeti za enega otroka.

III. vrsta: Oženjeni moški in ženski delavci z enim ali z dvema otrokoma in neoženjene ali vdovele delovne osebe (moški in ženske), ki morajo po postavi skrbeti za 2 ali za 3 otroke.

IV. vrsta: Oženjeni moški in ženski delavci z več kot dvema otrokoma in neoženjene ali vdovele moške in ženske delovne osebe, ki morajo po postavi skrbeti za več kot tri otroke.

Otroci, bodisi zakonski ali nezakonski, se upoštevajo, dokler niso 16. leta prekoračili, ako niso preskrbljeni.

Doklade se izplačujejo kot dozdaj le skupno s plačo. Bolniki itd. nimajo za to pravice do doklade.

Kdor je dobival dozdaj več, kolikor bi mu šlo po tej razdelbi, dobiva višji znesek tudi naprej, izgubil ne bo za to nihče ničesar.

Nove doklade veljajo za nazaj od 1. decembra 1916 do 31. decembra 1917.

Nakazale in izplačevale se bodo draginjske doklade kot dozdaj.

Doklade vpokojencem.

Tudi vpokojenim nekdanjim delovnim osebam so se njih doklade zvišale. Dosedanja najvišja mera K 600 odpade; vsi vpokojenci dobe doklado letnih 120 kron, vdove delavcev dobe doklado 72 kron, sirote brez staršev dobe doklado 60 kron, sirote brez očeta dobe pa letno doklado 48 kron.

Z novo uredbo se izpolnuje znaten del naših zahtev. Naj bi delavstvo na tem napredku spoznalo vrednost organizacije in naj sodeluje!

× × ×

AVSTRIJSKE KRŠČANSKE STROKOVNE ORGANIZACIJE LETA 1915.

Kršćanska strokovna društva so se nahajala v stanju, ki je naravna posledica vojske in vojaških ukrepov. Izguba članov vsled vpoklicev pod orožje se povsod izraža; manj se čuti tam, kjer že delavska organizacija obstoja desetletja in se naslanja na jedro starejših članov. Ti predpogoji se tičejo kršćanskih strokovnih društev le v mali meri. Če s tem poročilom kljub temu dokazujejo, da izvzemši neizogibljivih izgub niso veliko izgubile, to zopet jasno kaže, da je gibanje naslonjeno na trden temelj.

Uspehov agitacija leta 1915. ni mogla beležiti. Produkcija se je pač povišala, a le v vojni industriji: v kovinski in železni posebno kjer se je pa tudi v mirnih časih širila vsled pritiska kršć. strokovne organizacije le težko. Nasilstev tudi takozvani vojni mir ni izpremenil, kar dokazujejo dogodki v tvornicah letal in streliva. Druge tvornice kakor n. pr. tekstilna industrija, so počivale.

pa tudi uspeha? ... No, brez sadu ta trud ni bil. Vedno bolj prihaja v ljudstvo prepričanje o škodljivosti in nečastnosti neizmernega uživanja opojnih pijač. Seveda so uspehi še daleko premajhni. Gotovo je, če hrast ne pade na en mah, da se tako s tisočeri koreninami v ljudstvo vraščena navada, kot je alkoholizem, tudi ne more v kratkem času izrvati. Gotovo pa je tudi, da če bi bilo protialkoholno glasilo bolj razširjeno, bi bil tudi uspeh večji in hitrejši. »Zlata doba« je le premalo razširjena, da bi mogla vplivati na široke mase ljudstva. Zato se bo z novim letnikom delokrog »Zlate dobe« razširil. »Sveta vojska« privzame v program tudi boj zoper nenravnost, surovost, kletev in podobne izrodke. Poleg tega pa odpre tudi predale za zdravstvo in dobrodelnost. Njen program torej obsega sploh reformo življenja. Posebno zdaj po vojski, ko se prične nova doba življenja, je čas, da začnemo tudi boljše, bolj naravno in pametno živeti. »Zlata doba« bo služila temu velikemu namenu, tako da bo nje ime še bolj upravičeno. Zaradi večje mnogovrstnosti bo tudi bolj zanimiva.

Prav mnogo ljudi trpi na zagatenju ali počasnem delovanju črevesa, pa je zopet od druge strani zanikarnost, ako ničesar ne storimo za odstranjenje tega zla. Kdor se pa že odloči za kako odvajilo, si izbere ono, ki mu bo bolj prijalo. Izbirati ni težko. Veliko industriji imajo za umetno izdelovanje odvajil iz različnih kemikalij. Nadalje so tudi rudninska odvajila, veliko število rudninskih vod, ki učinkujejo odvajalno, naposled pa rastlinska odvajila, ki obstoje iz rastlinskih snovi. Znano nam je, da se rastlinske snovi najlažje prilagode človeškemu organizmu, da je njih učinek najmilejši in da ne učinkujejo niti dražljivo, niti slabeče. Med rastlinskimi odvajili gre rabarbarski korenini prvo mesto in na tem temelji tudi velika priljubljenost Fellerjevih odvajalnih, želodec krepečih rabarbarskih kroglic z znamko »Elza-kroglica«. Zbujajo tek in pospešujejo prebavo, pomirjujejo pri vzpehavanju, želodčnemu krču in gorečici, nimajo neprijetnih postranskih učinkov, ne dražijo in ne slabijo črevesa in jih rade uživajo tudi ženske in otroci. Predvojnne cene: 6 škatljic franko 4 K 40 vin. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 264 (Hrvatsko). (u)

Skopuh.

H. Conscience.

Vdova se je seveda zelo čudila tej nepričakovani novici. Česa li ta grdi hinavec in goljuf išče pri njej? Dolgo je stala in strmela v tla, kakor da naj ji zemlja odgovori. Polagoma se je pa pričela smehljati; obraz ji je postajal zvito vesel.

Otroka je pustila na polju pri drugih ženah, sama je pa šla zamišljena v kočo.

»Tis me je obiskal,« si je mislila. »Kaj naj pač to pomeni? Nekaj se je moralo zgoditi, ali se pa kaj važnega pripravljaja. Vem, da se me boji. Trese se, kadar me vidi. Prijateljstvo ga gotovo ni privedlo. Gad se mora skrivati pod travo. Pazi, Kaet! Zvit je, lahko te kako ukani! Poglejmo, za kaj da gre?«

Približala se je koči, šla notri in rekla Tisu:

»Lej no. Ne bila bi mislila, da boste še kdaj sedeli pod mojo streho. A ker ste že tu; česa želite?«

»Sedite, Kaet,« ji je Tis odgovoril; ponosen nagovor vdove ga je nekoliko zmedel, to se mu pozna, a reče ji: »o

neki resni zadevi moram govoriti z Vami.«

»Poslušam, a požurite se, nimam veliko časa!«

»Poglejte, Kaet, vem, da ste revna; smilite se mi. Če bi mogel Vašo usodo izboljšati, bi me odkritosrčno veselilo.«

»Tako?« se mu je smejala vdova. »Ali ste iz samega usmiljenja moje ubogo Miken pretepli in jo kakor psa vrgli skozi vrata?«

»Pozabite na to, Kaet. Časi se izpreminjajo in ljudje z njimi. Kesam se, ker sem bil trd z Vami. Popravljal bi to, če bi mogel. Zdaj Vam morem le pomagati, če moje podpore ne odklanjate.«

Žena ga je nezaupljivo pogledala, rekla ni ničesar, dasi se je zdelo, da on čaka, kaj mu bo odgovorila.

»Ali bi mi bila hvaležna, če Vam kdaj preskrbim denarja dovolj, da ohranim Vas in Vaše otroke vsake bede?«

»Mi li ponujate miloščino,« je vprašala vdova?

»Ne, več kot to. Gotovo veste, da sem glavni dedič starega strica Jana. S strani Vašega moža Vam gre mali

del te dedščine, saj mislite tako. Ker ste pa vedno vedela, da ne boste ničesar dobila, ste se na me vedno hudovala in me sovražila. Izvedeti pa morate, kako sem Vam naklonjen; prišel sem namreč, da Vam svojo dedščino odstopim.«

Žena se je zelo čudila.

»Da,« je Tis nadaljeval, »naj bi bil jaz ali kdo drugi dedič, Vi bi le v nobenem slučaju ničesar ne dobila, ker Vaša pravica je dvomljiva in se more le z velikimi stroški izkazati. Ker ste pa med vsemi namišljenimi dediči starega Jana edina, ki živi res v bedi in v revščini, sem prišel, da Vam prostovoljno ponudim kot pošten mož tisti del dedščine, o katerem mislite, da Vam res gre. Priznavam Vam Vašo dvomljivo pravico brez vsakega dokaza in brez vsake sodne razprave. No, kaj pravite?«

»O tako dobri ste, da si kaj takega res nisem nikdar o Vas mislila. Ali pa tudi resno mislite in odkritosrčno, kar ste rekli?«

»Kaj bi me moglo prisiliti, da bi Vam stavil prostovoljno to ponudbo, če bi se res ne zanimal za Vašo žalost-

Začasno je neugodno vplivalo na statistiko o članih, ker je iz osrednje zveze krščanskih strokovnih društev izključena Prometna zveza in se je ustanovila Državna zveza krščanskih železničarjev.

Osrednji komisiji pridružene organizacije so štejele 31. decembra 1915 13.656 članov nasproti 16.289 članov v letu 1914.; izgubile so torej 2633 članov; okroglo 17 odstotkov.

Našteli smo članov:

Leta 1915. 7075 moških in 6581 ženskih; leta 1914. 8488 moških in 7801 ženskih; izgub 1413 moških in 1220 ženskih članov.

Izguba ni malenkostna; vojne razmere so jo povzročile. Okroglo 1300 članov je l. 1915. odšlo k vojakom. Zmanjšanje ženskih članic je povzročilo, ker so uvrstili tobačne tvornice v vojno ozemlje. Radi izpraznitve Saccoa in Rovigna je samo tobačna zveza izgubila 800 ženskih članic.

V koliko so vojni ukrepi prizadeli krščanski strokovni pokret, nam pokaže štetje članov v kronovinah. Največ je izgubila Tirolska, nad 50 odstotkov, sledila ji je Zgornja Avstrija z 28 odstotki itd.

Če je tudi izguba članov umljiva, le ni samoobsebi umljiva. Upoštevati se mora, da je naraščaj novih članov nižji, kot prejšnja leta, ker se je zmanjšala agitacija. Izkazana izguba je dejansko večja, ker je padlo število novih članov. Agitacijska sila organizacij je bila občutno prizadeta, ker so bili tajniki in funkcionarji pozvani pod orožje; saj krščanska strokovna organizacija nima toliko uradnikov, kolikor jih ima socialno demokratska. Tej okolnosti se mora pripisati, da je marsikatero krajna skupina in plačilnica prehitro ustavila svoje delovanje. — Marsikatera naša Zveza je bila vsled vpolklica svojega edinega uradnika pod orožje obsojena na nedelavnost. Tisti

no usodo. No Kaet, ali sprejmete mojo podporo?«

»Hvaležno, z največjo hvaležnostjo,« je rekla ženska z nehlinjeno ginjenostjo. »A,« tako je nadaljevala potem, ko je nekaj časa resno premišljevala, »že bolj mrzlo in hladno: »A rada bi le vedela, če ne stavite na Vaš dar kakih pogojev. Ni Vaša navada, da bi kaj darovali, če Vas ni noč zelo izpremenila.«

»A dam Vam le brez vsakih pogojev« je odgovoril Tis.

»Z odkritim veseljem sprejem Vašo ponudbo. A Vaši plemenitosti se le čudim, ker sem še vedno mislila, da se norčujete z menoj.«

»Zakaj?«

»Kdaj naj dobim denar, Tis?«

»Kadar bom dobil sam dedščino.«

»Kakšno varnost mi nudite, da boste Vašo obljubo tudi izpolnili?«

»Mojo besedo kot pošten mož.«

»Ali je mogoče, da bi bila ta beseda ka vredna, posebno še, ker pravite, da ste se tako temeljito izpremenili. Sprejemem to, kar je in se Vam še enkrat zahvaljujem. Zdaj se pa moram vrniti na svoje delo.«

tovariši, ki so priskočili prostovoljno na pomoč, so imeli dovolj posla, da so reševali korespondenco. Statistika se je zato izdelala z največjo težavo, vsled česar se je tudi poročilo zakasnilo.

Če primerjamo izgubo krščanskih strokovnih zvez z izgubo socialno demokratskih, vidimo, da so socialno demokratske organizacije izkazale 27 odstotno izgubo torej 10 odstotkov višjo kot krščanska strokovna društva

Finančno poslovanje krščanskih strokovnih zvez je bilo tudi lani zadovoljivo in odgovarja razmerju članov. V primeri z letom 1914. so se bistveno znižali dohodki in izdatki, premoženje se je pa pomnožilo.

V osrednji komisiji združene zveze izključno železniške izkazujejo

	Leti		torej manj
	1915	1914	
	Kron		
Pristopnine	1.158.60	2.643.82	1.485.22
Prispevki	181.865.94	306.845.68	124.979.74
Drugi dohodki	49.183.86	52.464.43	3.280.57
	K		
	232.208.40	361.953.93	129.745.53
Vsota 1914	K		
	261.176.23		
	K		
	493.384.63		

Izdatki:

	Kron		torej manj
	1915	1914	
Mezdna gibanja	8.471.10	8.471.10	
Podpore brezpos.	10.797.72	54.842.61	44.044.89
Popotne podpore	1.634.87	2.438.77	803.90
Pravno varstvo	4.222.49	6.055.60	1.833.11
Bolniške podp.	53.129.65	81.588.94	28.459.29
Izredne podpore	12.767.46	17.107.36	4.339.90
	K		
	82.552.19	160.504.38	77.952.19

izobrazba:

	Leti		torej manj
	1915	1914	
	K 33.828.41	K 42.554.26	K 8725.85

Drugi izdatki:

	Leti		torej manj
	1915	1914	
	Kron		
Deleži skupin	12.134.96	24.729.18	12.594.22
Agitacija	12.424.39	22.476.63	10.052.24
Osebna uprava	35.836.14	39.729.42	3.893.18
Stvarna uprava	28.101.34	45.003.42	16.902.08
	K		
	88.496.83	131.998.55	43.141.72

Vstala je in odhajala s smehljajem, ki je jasno kazal, da ne veruje niti besedice, kar ji je Tis pripovedoval.

»Saj trenutek še ostanite,« ji je zaklical Tis. »Dokazal Vam bom, da govorim resnico. Veste, morebiti pa tudi ne, Kaet, da je stric Jan bolan. Protin ga trapi in ne zapušča več svoje sobe. Seveda imam za to veliko dela, kar si lahko predstavljate: naročati moram, to in ono, drugo, moram kuhati — vsega ne zmorem. Stric Jan me je prosil, naj poiščem žensko, ki bi ostala podnevi na samostanskem dvoru in bi mi pomagala. Seveda bi bila dobro plačana in z vsem potrebnim preskrbljena.«

Ko je pričel Tis o tej zadnji točki razpravljati, je postala vdova pozornejša. Oči je bolj radovedno obrnila nanj. Vsako besedo je takorekoč vlekla z očmi iz njegovih ust, a premagovala je svoja čuvstva in misli.

»Prihajam k Vam,« je nadaljeval Tis, »da Vas vprašam, če bi morebiti Vi ne prevzela na samostanskem dvoru tega posla. Zjutraj bi vedno prišla k nam, zvečer bi se vrnila domov. Za mal trud v našem gospodinjstvu bi dobila toliko, kakor če bi delala na polju.

Skupni izdatki:

leta 1914 K 334.997.19

» 1915 K 204.877.43

znižali so se za K 130.119.76

Stanje premoženja:

	let		več-, manj z letom 1914
	1915	1914	
	Kron		
Premoženje v glav. blagajnah	288.507.20	270.868.91	+17.638.29
Premož. skupin	23.163.29	32.755.06	- 9.581.77
Inventar	12.809.26	22.606.85	- 9.897.59
Skupno premoženje	K 324.479.75	326.230.81	- 1.751.07

Dohodki na prispevkih so padli za 41 odstotkov, kar odgovarja razmerju članov.

Na posameznega člana je odpadlo na prispevkih

1915	K 15'15
1914	» 16'56
1913	» 13'51
1912	» 11'73

Izdatki na podporah v primeri z letom 1915. so padli skoraj za 50%. Za brezposelne podpore so osrednje blagajne izplačale 80% manj, tudi drugi izdatki so padli.

Na vsakega člana odpade:

Podpore	K 6.88	— 40.3%	1915	48.4%
Izobrazba	K 2.82	— 16.5%	1914	14.5%
Centralna in krajevna uprava	K 7.37	— 43.2%	1915	37.1%

Zvišali so se torej izdatki uprave in izobrazbe.

Premoženje v glavnih blagajnah se je zopet zvišalo za nad 17.000 kron; skupno premoženje se je pa koncem leta 1915. znižalo za 17.000 kron. Premoženje skupin je nazadovalo za 9600 K.

Če tudi je premoženjsko stanje splošno zadovoljivo, se mora le iznova opozarjati, da ni tako, kakršno bi moralo biti, da bi bila strokovna društva kos stremljenju podjetnikov, ki delajo na to, da bi kljubovali draginji, ki bo

Dobite tudi hrano. Ali je to slaba ponudba?«

»Ne. Najboljše je. Dedščina, to so neizvaljena jajca, ki Vam radi nepričakovanih zaprek še lahko uide; a izgovorjena dnina, to je nekaj gotovega.«

»Toraj sprejmete mojo ponudbo?«

»Gotovo, gotovo, Tis. Kdo naj bi se še premišljal?«

»A Vaši otroci, Kaet? Na te nisem mislil.«

»Moji otroci? Dva ima moja sestra, tri ure od tu. Moja Miken pase krave pri najemniku Mlesu, kjer hodo podnevi že skrbeli za njo; zvečer jo bom pa itak videla!«

»Dobro, dobro,« je rekel Tis vidno vesel. Storjeno. Kaet, dajte mi roko v znamenje, da oba pošteno misli. Stvar je končana! Kdaj naj Vas pričakujem? Čim prej, tem bolje. Morebiti še to popoldne, kaj?«

»Mogoče še prej,« je odgovorila vdova. Drugega nimam opraviti, kot da govorim še z najemnikom Mlaesom o mojem dekletu in o delu.«

obstajala še tudi po vojski, ovirali zahteve delavstva.

Računati se mora tudi, da bodo člani, ko se vrnejo, nalagali organizacijam velika bremena, ki se jim ne bo mogoče izogniti.

Če tudi so javni delavci dosegli marsikatero izboljšanje, se le ne morejo postaviti kot zgled podjetnikov.

Strokovno delo ne more nikdar počivati. Bati se je brezposelnosti ob demobilizaciji in da se jo bodo podjetniki poslužili za napad na delavske pridobitve. Pripravljajo se že zdaj. Banke bodo še bolj navezale tvornice nase, ki bodo popolnoma odvisne od borze.

Finančni temelji organizacij so se izboljšali, a le zato, ker se niso stavile večje zahteve po podporah. A te bodo prišle. Zato se morajo blagajne ojačiti s pridobitvijo novih članov.

Ko se naši tovarši vrnejo, morajo dobiti svojo organizacijo pripravljeno za gospodarski boj.

× × ×

Davek na vojne dobičke. Pravna sredstva zoper odmero davka na vojne dobičke so ista kakor pri dohodnini in tudi kolka prosta. Rok za vložitev priziva je 30 dni. Opozorjamo pri tem le na to, da imajo prizivi zelo malo uspeha, ako se ni pritožilo proti odmeri dohodnine, t. j. če se je zamudil prizivni rok zoper dohodnino.

× × ×

Taylorjev sistem v delovnem času. Vlada je izdala naredbo omejitve razsvetljave in kurjave, da se prihrani poraba premoga. Pri tem nastane gotovo vprašanje, kako naj se delovni čas uredi, da se bo porabilo manj premoga. V Avstriji je običajna služba dopoldne in popoldne do večera, bodisi v uradih ali privatnih pisarnah in trgovinah. Zdaj se propagira ideja, da bi se uvedel pri nas Taylorjev sistem, ki je povečini že v veljavi na Angleškem in v Ameriki, da se gotove ure zdržema dela, zato pa v teh urah tembolj intenzivno. Ta delovni čas je v omenjenih deželah od 9. do 4. ali od 8. do 4. Če se bo hotelo izvaajti konsekvence zgoraj omenjene naredbe v krajih, kjer je razsvetljava in kurjava odvisna od premoga, se bo moralo uvesti ta sistem in vemo tudi, da ga bodo nastavljenca z veseljem pozdravili, kajti potem bo velik del večera njim na razpolago.

× × ×

Iz pridobninske kontingentne komisije. Kakor znano določuje kontingentna komisija na Dunaju kontingent občne pridobnine za vso državo. Ta kontingent se potem razdeli na posamezne kronovine in v kronovinah spet na okraje in na davčne družbe. Dne 7. decembra se je vršila seja kontingentne komisije, v kateri je poročevallec ministerialni svetnik dr. Luxardo omenil, da je vojna povzročila v zacetku na polju trgovine, industrije in obrta (vsled vpoklicev, pomanjkanja surovin in odjemališč itd.) omejitve in

precejšnjo škodo. Temu je država odpomogla s tem, da je dovolila vojne popuste na pridobnini, ki so znašali 1,931.236 kron in ki bi se morali v naslednji priredbeni dobi 1916 nadomestiti. Nadaljnji potek vojnega gospodarstva je pa pokazal, da je po začetni stagnaciji nastopila splošna povzdiga prometa in uspela tako v industriji deloma, v trgovini docela in tudi v obrtu. Nastala je visoka konjunktura in zvišanje zmožnosti davkoplačevanja. Tem razmeram so se morale tudi davčno-pravne določbe prilagoditi in zato se je priredbena doba določila le za eno leto (1916). Vpoštevati je tudi treba, da je odpadlo obdačenje v onih krajih, ki tvorita vojno ozemlje in tukaj se je zopet zmanjšal kontingent za 2,288.299 K, kateri vsoti je prišteti tudi izpad vsled dovoljenih vojnih popustov. Vsled tega se morajo družbeni kontingenti zvišati, zlasti oni, kjer se je zmožnost davkoplačevanja vsled vojne konjunktore zvišala. To se bo za leto 1916. izvedlo na ta način, da se bo reparticijska (porazdelitev) pridobnine za l. 1916. še enkrat izvršila in se bo vsled tega reparticijski orbitek zmanjšal. Pričakovati je torej, da bodo davčni zavezanci dobili nove plačilne naloge o občni pridobnini za leto 1916., ker se bo izpad iz pridobninske glavne vsote (kontingenta) moral pokriti v letu 1916. Katere davčne družbe bodo prizadete, bo določil finančni minister po zaslišanju kontingentne komisije. Sluti pa to lahko oni, ki ima precej velik reparticijski odbitek naveden v plačilnem nalogu.

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Mihael Moškerc. — Tisk Kat. Tiskarne.

KRIVDO

da bi pustili hirati otroka ali drugega trpina, noče nihče prevzeti na svojo pest. Slabotne, shujšane in bolne otroke okrepi takoj **Fellerjevo pristno ribje olje**, kajti ono jih ojači in napravi odporne proti boleznim. Malokrvni, žlezasti otroci in odrastli ga radi uživajo, ker je popolnoma brez okusa in duha. Doječe matere imajo po zaužitju tega olja veliko mleka za dojenčke in postanejo krepke. Čisto in res pristno olje najboljše kakovosti ima pri izjavi več zdravnikov prednost pred vsemi mešanici in emulzijami, ker vsebuje več učinkujočih tvarin. Predvojne cene: 2 steklenici za 5 K poštne prosto razpošilja E. V. Feller, dvorni lekarnar v Stubici, Elza trg št. 264.

Razširjajte med delavstvom Uaše glasilo
„Našo Moč“.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volнено blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Pristopajte k Jugoslovan. Strokovni Zvezi!

2 litra namiznega olja za K 2'40

si na priprost način in brez nadaljnih stroškov pripraviš, če kupiš zavitek izbranega prvovrstnega

Islandskega mahu K 2'40.

Za različne salate (zeljnate, krompir., fižolove, mešane itd.) je to olje okusnejše od drugega jedilnega olja in zato v porabi že skoro v vseh restavracijah in hotelih. Isto ima blagodejen vpliv na človeški organizem, ker pospešuje prebavljanje in se zato uporablja mnogo v zdravilstvu. — Posamezni zavitek velja po pošti poslan K 2'80; jamči se samo za rekomandirano pošiljatev, ki velja 25 v več.

M. ŠPENKO, prodaja moke in »Islandskega mahu« v Ljubljani, Kopljarjeva ulica. Nasproti Katoliške Tiskarne, za ljubljanske odjemalce odprto vsak delavnik od 8. do 11. ure dopoldne.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilol

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinjših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Velika skladišča v prvem nadstropju

Velika skladišča v prvem nadstropju